

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/19/2015
Identifikačné číslo spisu:	3014200290
Dátum vydania rozhodnutia:	17.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3014200290.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky G. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., zastúpenej JUDr. Dušanom Motúsom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Hviezdoslavova 3, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.10.2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.04.2014, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/97/2014-44 zo dňa 3. novembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/97/2014-44 zo dňa 3. novembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 2. októbra 2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15. apríla 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n á nahradiť navrhovateľke na účet jej advokáta trovy konania z titulu trov právneho zastúpenia v sume 459,51 € do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie

Odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 2. októbra 2013 podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok zo 16.05.2005. Navrhovateľka podaným opravným prostriedkom žiadala preskúmanie tohto rozhodnutia s odôvodnením, že po pracovnom úraze, ktorý utrpela ako kuchárka v Kúpeľoch Bojnice dňa 03.11.2003 mala zhoršený zdravotný stav a po skončení práceneschopnosti znovu dňa 20.07.2004 utrpela obdobný pracovný úraz, v dôsledku čoho je od 21.07.2004 až doposiaľ práceneschopná a stále nemá právoplatne rozhodnuté o žiadosti o invalidný dôchodok z roku 2005. Odporkyňa preto opätovne preskúmala zdravotný stav navrhovateľky dňa 18. marca 2014 posudkovým lekárom ústredia so sídlom v Nitre so záverom, že je invalidná, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej len „MPSVZČ“) bola určená na 65 % od 6. júla 2012. Odporkyňa preto vydala dňa 15.04.2014 zmenové rozhodnutie, pričom zmena nastala len v časti odôvodnenia oproti pôvodne napadnutému rozhodnutiu zo dňa 02.10.2013.

Krajský súd rozhodnutím z 03.11.2014 obe preskúmané rozhodnutia odporkyne potvrdil ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom. Stotožnil sa so záverom odporkyne, že navrhovateľka podmienku invalidity k dátumu podania žiadosti nespĺnila, keďže ju posudkoví lekári odporkyne neuznali invalidnou. Uznaná za invalidnú bola až v roku 2010, čo však bolo v čase, keď už bola poberateľkou starobného dôchodku, ktorý jej bol priznaný od 13. marca 2009. Vzhľadom na určenie vzniku invalidity od 16.07.2010, teda po dátume, od ktorého navrhovateľka spĺnila podmienky nároku na starobný dôchodok, žiadosť o invalidný dôchodok bola zamietnutá v súlade so zákonom. Krajský súd má za to, že zdravotný stav navrhovateľky neodôvodňuje zmenu pre iný záver, než aký prijali nezávislé posudkové komisie odporkyne.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250i ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnej navrhovateľke ani odporkyni ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie z dôvodu, že krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Od podania jej žiadosti o invalidný dôchodok zo dňa 16.05.2005 vydala odporkyňa viacero rozhodnutí, každé s inou MPSVZČ. Okrem toho odporkyňa ju paradoxne uznala za invalidnú odvtedy, ako sa jej zdravotný stav po operácii vykonanej v roku 2011 výrazne zlepšil. Poukázala na znalecký posudok prof. MUDr. A. N., CSc. č. 12/2009, ktorý určil MPSVZČ na 50 %, pričom posudkový lekár odporkyne vo svojom posudku zo dňa 26.01.2010 určil mieru poklesu len na 30 %, ale bez riadneho odôvodnenia. Dôvody, pre ktoré považuje odborný lekárske posudok o invalidite Sociálnej poisťovne z 18.03.2014 za nelogický a vnútorne rozporný, uviedla už v opravnom prostriedku. Deň vzniku invalidity je určený rok po operácii, ktorá jej zdravotný stav zo subjektívneho hľadiska, ale aj objektívne podstatne zlepšila, do vykonania operácie trpela sústavnými a neznesiteľnými bolesťami oboch kolenných kĺbov, ktoré jej bránili vykonávať akékoľvek stále zamestnanie, pri chôdzi musela používať dve francúzske barly. Ak má teda určenú mieru poklesu 65 % jeden rok po operácii a po rehabilitácii, tak pred operáciou musela byť táto miera určite vyššia. Je tiež nepochopiteľné, že z dôvodu následkov pracovných úrazov z 03.11.2003 a 20.07.2004 bola uznaná za invalidnú až od 06.07.2012, pretože závažné zdravotné ťažkosti už mala oveľa skôr, o čom svedčí jej zdravotná dokumentácia. Zdôvodnenie dátumu vzniku invalidity tým, že v zdravotnej dokumentácii navrhovateľky nie je iný nález, s ktorým by bolo možné spojiť vznik invalidity, považuje navrhovateľka za nedostatočné a nezodpovedajúce skutkovému stavu. Znalec MUDr. O., ale ani posudkový lekár sa vôbec nevyjadril k tomu, ako dlho musel trvať tento negatívny vývoj miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Navrhovateľka má za to, že odporkyňa neposúdila jej zdravotný stav dostatočne a správne, a že jej rozhodnutia nie sú zákonné. Krajský súd sa nevysporiadal so všetkými jej námietkami a neposúdil všetky rozhodujúce skutočnosti a lekárske správy v ich vzájomnej súvislosti. Navrhovateľka sa domnieva, že mala byť uznaná za invalidnú už od dátumu nasledujúceho po uplynutí podpornej doby pre účely nároku na nemocenské dávky, teda od 08.12.2004. Navrhuje preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutia odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 389,60 € pred súdom prvého stupňa a 69,91 € za odvolacie konanie podľa pripojeného vyčíslenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Navrhovateľka v odvolacom konaní neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pokiaľ žiadala o ďalšie vyšetrenia, odporkyňa poukazuje na povinnosť preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na invalidný dôchodok v rámci dokazovania, kedy je účastník konania povinný navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Pochybnosti navrhovateľky, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považuje odporkyňa za neodôvodnené, vyvolané len jej subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Závery napadnutého rozhodnutia krajského súdu považuje za vecne správne a dostatočne doložené vykonaným dokazovaním, preto navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne

správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľky treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 17.02.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (§ 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje na základe

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.10.2013, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľky zo 16.05.2005 o invalidný dôchodok. Toto rozhodnutie bolo vydané na základe odborného posudku o invalidite z 03.09.2013 so záverom o dátume vzniku invalidity od 16. júla 2010 (v rozsahu 70% MPSVZČ, resp. 75% od 25.07.2011), t. j. až po dátume, od ktorého navrhovateľka splnila podmienky nároku na starobný dôchodok (ten jej bol priznaný od 13.03.2009). Po podaní opravného prostriedku, v ktorom namietala nedostatočné a nesprávne posúdenie zdravotného stavu a najmä nesprávne určenie dátumu vzniku invalidity až po šiestich rokoch od úrazu, bol jej zdravotný stav opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia dňa 18.03.2014 so záverom o 65 % MPSVZČ s dátumom vzniku invalidity od 06.07.2012, zodpovedajúcim súčasnému zdravotnému postihnutiu. Tento nový odborný posudok bol podkladom pre vydanie zmenového rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.04.2014 s rovnakým výrokom o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o invalidný dôchodok zo dňa 16. mája 2005, ale so zmeneným dátumom vzniku invalidity (už nie od 16.07.2010, ale od 06.07.2012) v jeho odôvodnení.

Nie je sporné, že po dni, kedy navrhovateľka splnila podmienky nároku na starobný dôchodok už nemá nárok na invalidný dôchodok; to nespochybňuje ani navrhovateľka. Spornou zostáva otázka dátumu vzniku jej invalidity, keď jej zdravotný stav sa mal zhoršiť následkom pracovných úrazov, ktoré utrpela dňa 03.11.2003 a 20.07.2004, odkedy sa stala práceneschopnou; o priznanie invalidného dôchodku

požiadala ešte žiadosťou zo dňa 16.05.2005 a žiadala o invalidný dôchodok od dátumu nasledujúceho po uplynutí podpornej doby pre účely nároku na nemocenské dávky, teda od 08.12.2004.

Ako vyplýva z pripojených administratívnych spisov, o tejto žiadosti odporkyňa pôvodne rozhodla rozhodnutím zo dňa 19.10.2007, ktorým žiadosť o invalidný dôchodok zamietla s odôvodnením, že navrhovateľka nie je invalidná, pretože MPSVZČ bola posudkovým lekárom určená na 10 %. Krajský súd v Trenčíne rozhodujúc o opravnom prostriedku navrhovateľky toto rozhodnutie odporkyne rozsudkom č. k. 18Sd/168/2007-46 zo dňa 02.02.2009 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia o. i. uviedol, že ...“Ani jeden z posudkov však nezodpovedal otázku, prečo je navrhovateľka od 21. júla 2007 až doteraz práce neschopná a ako prihliadli posudkoví lekári na pretrvávajúcu aktivitu chorobného procesu a silné bolesti, ktoré obmedzujú navrhovateľku vo výkone práce a ktoré ani jednotlivo ani vo vzájomnej súvislosti nepodmieňujú priznanie invalidity“.

Aj následné rozhodnutie odporkyne zo dňa 02.09.2009, ktorým opakovane zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok, bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/24/2010-46 zo dňa 13.09.2010 a vec bola vrátená odporkyni na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že nové rozhodnutie „nielenže neodstránilo rozpory, spôsobujúce nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ale tieto ešte viac prehĺbilo. Naďalej zostal neobjasnený rozpor, ktorý súd nariadil odstrániť, spočívajúci v tom, že podľa záveru odporkyne navrhovateľka nie je invalidná, hoci doposiaľ trvá viacročná pracovná neschopnosť navrhovateľky. Posudkoví lekári sociálneho poistenia ... nezaoberali sa riešením tohto rozporu a odporkyňa ... v tomto smere nevykonala žiadne ďalšie dokazovanie. ... Otázka dlhotrvajúcej práceneschopnosti z dôvodu zdravotných problémov nemôže byť ďalšieho bezpredmetná vo vzťahu k posudzovaniu invalidity podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení“. Tieto skutočnosti, a rovnako aj otázka určenia MPSVZČ podľa právneho názoru súdu spôsobovali nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne pre nedostatok dôvodov. Súd preto uložil odporkyni povinnosť doplniť dokazovanie za účelom náležitého posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky so zameraním na zistenie príčin rozdielov v záveroch posudkov znalcov a vysporiadaním sa s príčinami dlhotrvajúcej viacročnej práceneschopnosti navrhovateľky. Podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa závery tohto rozhodnutia v potrebnej miere nerešpektovala a jej následne vydané rozhodnutia z 02.10.2013 a 15.04.2014 vytýkané nedostatky neodstránila. V ďalšom konaní nebolo potrebné skúmať aktuálny zdravotný stav navrhovateľky, najmä jeho zlepšenie po vykonanej operácii a rehabilitácii, pretože pre rozhodnutie o jej žiadosti o invalidný dôchodok zo 16.05.2005 je relevantná otázka, či bola invalidná v období do vzniku nároku na starobný dôchodok. Podkladom pre vydanie rozhodnutia z 02.10.2013 bol odborný posudok o invalidite zo dňa 03.09.2013 so záverom o invalidite navrhovateľky, a to s MPSVZČ od 16.07.2010 do 24.07.2011: 70 % a od 25.07.2011: 75 %. Tento záver vychádzal zo znaleckého posudku MUDr. S. O., ktorý za dátum vzniku invalidity považoval „indikáciu vykonania operácie pre implantáciu TEP oboch kolien pri vyšetrení zo dňa 16.07.2010, kedy je v náleze uvedené: „klinicky aj rtg. nález je indikovaný k totálnej endoprotéze oboch kolien“. Pred týmto dátumom sa nevyskytuje žiaden odborný nález, ktorý by spájal známky artrózy, funkčného poškodenia a subjektívnych ťažkostí do takého celku, ktorý by predstavoval zhoršenie stavu s obmedzením pracovnej schopnosti nad 40 %“. Nepresvedčivo vyznieva aj vyjadrenie k otázke viacročnej pracovnej neschopnosti s tým, že navrhovateľka sa „preukazuje I. dielom pracovnej neschopnosti, ktorý nie je ochotná nikom poskytnúť a v právomoci posudkového lekára podľa platných zákonných noriem nie je proti jej vôli ho odňať“. Najnovší odborný posudok o invalidite z 18.03.2014, ktorý bol vydaný po podaní opravného prostriedku, už v predmete posudzovania nemá správne vymedzenú spornú otázku, ktorou je dátum vzniku invalidity a zaoberal sa, ako už bolo uvedené, aktuálnym zdravotným stavom navrhovateľky po jeho zlepšení po vykonanej operácii kolien a rehabilitácii, takže nedáva odpoveď na otázky, resp. problémy špecifikované v zrušujúcom rozhodnutí krajského súdu, preto nezodpovedá skutočnosti, že tento rozsudok realizuje.

Bolo zákonnou povinnosťou odporkyne doplniť dokazovanie v intenciách zrušujúceho rozhodnutia, vysporiadať sa s námietkami uplatnenými v opravnom prostriedku a svoje nové rozhodnutie riadne odôvodniť. Nezodpovedá skutočnosti konštatovanie MUDr. O. o neexistencii odborného nálezu z obdobia pred 16.07.2010, pretože ho vyvracia minimálne navrhovateľkou v konaní predložený znalecký

posudok prof. MUDr. A. N., CSc. č. 12/2009, ktorý určil jej MPSVZČ na 50 %. Nie je opodstatnený názor odporkyne, ktorá tento dôkaz ignoruje z dôvodu, že zadávateľom posudku bola navrhovateľka; posudok vypracoval znalec a relevantný odborník, preto ide o dôkaz ako každý iný a je potrebné sa s ním vysporiadať v intenciách predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu. Pokiaľ sa tak nestalo, jej rozhodnutie zostáva nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Na základe vyššie uvedeného sa najvyšší súd nestotožnil so záverom krajského súdu o zákonnosti preskúmaných rozhodnutí odporkyne, preto jeho rozhodnutie podľa § 250ja ods. 3 prvá veta O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 2. októbra 2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15. apríla 2014 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie k otázkam, naznačeným v oboch zrušujúcich rozhodnutiach krajského súdu a následne opätovne vo veci rozhodnúť.

Odvolací súd rozhodoval o trovách konania podľa § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250k ods. 1 O. s. p. a § 250l ods. 2 O. s. p. a podľa § 151 ods. 1 a 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. tak, že úspešnej navrhovateľke priznal ich náhradu z titulu trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, a to v konaní pred krajským súdom z titulu odmeny za 2 úkony právnej služby po 60,07 € (prevzatie vecí, opravný prostriedok z 11.11.2013) + 2x paušálnu náhradu po 7,81 €, 2 úkony právnej služby po 61,87 € (opravný prostriedok z 22.05.2014, účasť na pojednávaní dňa 03.11.2014) + 2x paušálnu náhradu po 8,04 €, náhradu za stratu času za cestu Prievidza - Trenčín a späť za 6 začatých polhodín po 13,40 €, základnú náhradu za použitie motorového vozidla 23,79 € (130 km x 0,183 €) a za spotrebu pohonných hmôt 9,83 € (130 km x 5,41/100 km x 1,40 €) a v odvolacom konaní za 1 úkon právnej služby 61,87 € (odvolanie) + paušálna náhrada 8,04 €, t. j. spolu 459,51 €. Priznanú náhradu je odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľke na účet jej advokáta (§ 149 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.